

List otwarty do

Pana Premiera Mateusza Morawieckiego,

Pana Prezydenta Andrzeja Dudy

oraz Pań i Panów Parlamentarzystów RP

My niżej podpisani – humaniści i badacze społeczni, pracownicy Uniwersytetu w Białymstoku – jesteśmy głęboko zaniepokojeni powierzeniem funkcji Ministra Edukacji i Nauki panu dr hab. Przemysławowi Czarnkowi oraz sposobem, w jaki jest ona przez niego realizowana od pierwszych dni jego urzędowania. Kierując się etyką humanistyczną, etosem publicznego zaangażowania oraz poczuciem odpowiedzialności za akademicką dydaktykę i badania naukowe w dziedzinach, którymi się zajmujemy, a także szerzej, za polski system szkolnictwa, nie możemy milcząco zgodzić się na szkodliwe – z punktu widzenia celów nauki i oświaty – wypowiedzi i działania pana ministra.

Milczenie społeczeństwa w sprawach publicznych jest dysfunkcją systemu demokratycznego, oznaką obojętności, braku poczucia sprawstwa, strachu lub rezygnacji. Nie taki wzór chcemy dawać naszym studentom, nie taki wzór chcą dawać swoim uczniom nauczyciele wcześniejszych etapów kształcenia, z których protestami w tej samej sprawie się solidaryzujemy.

Wolność przekonań, wypowiedzi i działania w sferze publicznej to podstawowe prawa wszystkich obywateli, w tym nauczycieli i uczniów, akademików i studentów. Podobnie jak wolność kształtowania życia osobistego czy rozwoju zawodowego. Stąd też, w sytuacji naruszenia lub ograniczenia przez władze, a nawet poczucia zagrożenia tych praw i wolności, oddolny pokojowy protest, który może przybierać różne formy, jest nie tylko prawem obywateli, ale wręcz normalną i pożądaną reakcją społeczeństwa.

Wobec tego z całą stanowczością podkreślamy, że w demokratycznym państwie prawa nie może być miejsca na takie działania Ministra Edukacji i Nauki, jak:

- rugowanie różnic światopoglądowych (gdy domaga się on dyscyplinowania pracowników o poglądach liberalnych czy lewicowych),
- szerzenie uprzedzeń i stygmatyzację grup społecznych (gdy nazywa osoby nieheteronormatywne zбочeńcami),
- dyskryminację ze względu na płeć (gdy odmawia kobietom prawa do rozwoju zawodowego i próbuje narzucić im jedną tylko rolę – matki),
- demonizowanie obywatelskiego nieposłuszeństwa (gdy określa obywateli broniących praw kobiet mianem satanistów),
- używanie zastraszania i szantażu jako narzędzi politycznych (gdy grozi nauczycielom i naukowcom wspierającym protesty kobiet).

Tego rodzaju publiczne wystąpienia pana ministra Przemysława Czarnka urągają, naszym zdaniem, standardom demokratycznej sfery publicznej. Rażąco antyintelektualny,

kseńofobiczny, mizoginiczny i homofobiczny światopogląd, któremu daje w nich wyraz nie licuje z powierzona mu funkcją. Takie działania stanowią zagrożenie dla wolności przekonań i wypowiedzi, naruszają ludzką godność, podważają zasadę równości płci, piętnują obywatelskie zaangażowanie, uderzają w autorytet szkół i uczelni, negują autonomię nauki i sens edukacji obywatelskiej.

Metody zastraszania i szantażu, którymi pan minister próbuje posługiwać się wobec podległych jego urzędowi instytucji naukowych i oświatowych oraz ich pracowników, a także uczniów i studentów, obnażają jego niekompetencję – nieznaną zasad ustrojowych i regulacji prawnych, ignorancję wobec demokratycznego obyczaju, a także pogardę dla długiej tradycji uniwersyteckiej, zbudowanej na autonomii, swobodzie badań naukowych i wolności wypowiedzi.

Misją instytucji takich jak szkoły i uniwersytety jest krzewienie demokratycznych i obywatelskich wartości, praw człowieka i obywatela oraz adekwatnych do nich postaw. Co do tego w demokratycznym państwie prawa nie powinno być wątpliwości. Dlatego, wobec społecznie szkodliwych wypowiedzi Ministra Edukacji i Nauki, apelujemy o zmianę na tym stanowisku. W naszym przekonaniu pozycję tę powinna zajmować osoba ciesząca się zaufaniem społecznym oraz poparciem środowiska akademickiego i nauczycielskiego, respektująca zasady i obyczaje demokratyczne.

dr Urszula Abłażewicz-Górnicka
dr Tomasz Adamski
mgr Magdalena Aleturowicz
dr hab. Krzysztof Arcimowicz, prof. UwB
dr Jakub Barszczewski
dr Sławomir Bartnicki
dr hab. Monika Bednarczuk
dr Mateusz Białas
dr Maja Białek
dr Maciej Białous
dr Urszula Bielecka
dr hab. Małgorzata Bieńkowska, prof. UwB
dr Sylwia Borowska-Szerszun
mgr Paweł Chyc
dr hab. Elżbieta Dąbrowicz, prof. UwB
mgr Ewelina Feldman-Kołodziejuk
dr Zdzisław Głębocki
dr Witold Hensel
mgr Małgorzata Janusz
dr Anna Józefowicz
dr hab. Jerzy Kamionowski, prof. UwB
dr Anna Karczewska
dr Daniel Karczewski
dr hab. Maciej Karczewski, prof. UwB
dr Agnieszka Karpińska
dr Ewa Kępa
dr hab. Marek Kochanowski, prof. UwB
dr Marcin Kolemba

dr hab. Elżbieta Konończuk, prof. UwB
dr Artur Konopacki
dr Marta Kowalczuk-Walędziak
prof. dr hab. Małgorzata Kowalska
dr hab. Alicja Korzeniecka-Bondar
dr Piotr Kozak
dr Bartosz Kuźniarz
dr Piotr Łozowski
mgr Ewa Majewska
dr hab. Grzegorz Moroz, prof. UwB
prof. dr hab. Janusz Mucha
dr Katarzyna Niziołek
dr hab. Tomasz Olchanowski
dr Barbara Olech
dr Radosław Poniak
dr Aleksandra Porankiewicz-Żukowska
dr Krzysztof Puławski
dr Karolina Radłowska
dr Monika Rogowska-Stangret
dr hab. Joanna Sadowska, prof. UwB
dr Tomasz Sawczuk
dr hab. Katarzyna Sawicka-Mierzyńska
dr hab. Krzysztof Sawicki
dr hab. Elżbieta Sidoruk
dr Małgorzata Skowrońska
dr Konrad Szamryk
dr hab. Krystyna Szelańska, prof. UwB
prof. dr hab. Jolanta Sztachelska
dr Katarzyna Sztop-Rutkowska
dr Dorota Szymaniuk
dr hab. Konrad Talmont-Kamiński, prof. UwB
dr Edyta Wajda
dr Wojciech Wądołowski
dr Karolina Wierel
mgr Karol Więch
dr Katarzyna Winiecka
mgr Mariola Wojtkiewicz
dr hab. Danuta Zawadzka, prof. UwB
dr Małgorzata Zawadzka
dr hab. Walter Żelazny, prof. UwB